

BURSA TEKKELERİNİN ALFABETİK OLARAK İSİMLERİ VE BELLİBAŞLI KAYNAKLAR

Mustafa KARA*

ÖZET

Bursa'nın din ve kültür hayatıyla olduğu kadar sosyal güvenlik ve mimâri tarihiyle de yakından ilgili olan Bursa Tekkeleri XIV. yüzyıldan itibaren kurulmaya başlamışlardır. Zaman içinde bir kısmı tarihe mal olmuş, bir kısmı da gelişerek tesir ve hizmet sahasını büyütüştür.

Bu makalede ilk asırlardan günümüze kadar kurulmuş olan tekke ve zaviyelerin bir dökümü verilecektir. Bunun yanında tekkenin bulunduğu mahalle, bağlı olduğu tarikat ve zikir günleri de tesbit edilebildiği kadarıyla verildikten sonra bazı kaynak eserlere de işaret edilecektir. Şüphesiz bu çalışma konu ile ilgili bir başlangıç mahiyetindedir.

RESUME

Les Noms Des Couvent De Derviche à Bursa Par Ordre Apphabetique Et Le References Principales

A Partir de XIVe siècles, des couvent de derviche à Bursa, concernant de tout pres l'histoire de la sécurité sociale et l'histoire architecturale autant que la vie religieuse et culturelle à Bursa, à commencé de s'etablir. Une partie d'eux a disparu dans la suite des temps, une partie a agrandi le domain du service et de l'influence en se développant.

Dans cet article, on donne une liste des couvent (Teqqé, Zaviye etc.) etablis depuis des premières siècles jusqu' a présert. A coté de cela, on démontre quelques références après avoir expliqué autant que possible les quartiers ou les couvent se trouvent, leurs ordres religieux (tarikat), et leurs jours l'invocation (zikir). Certes, ce travail est un commencement à ce propos.

ABDAL AHMET

BK, I/94, III/216, G. 216

ABDAL MEHMET

Ahmet Dağ Mh, TAM, 10a, VB, 9a, BK, IV/261, YŞ, 217

* Yard. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Tarihi Öğretim Üyesi.

ABDAL MURAT

Alacahrka Mh. BS, 6/178, 195/164, TAM, 8b, VB, 8a, BK, II/304, III/187,
366, IV/261

ABDAL MUSA

Musa Baba Mh. TAM, 8b, VB, 9a, EÇS, II/18, G, 213, YŞ, 218

ABDULLAH MÜNZEVÎ, Nakşibendiye, Pazar

Sarı Abdullah Mh. TAM, 20b, RM, 11a, 21b, BK, I/25, 89, II/359, IV/261,
BR, 57, YŞ, 57.

ABDULLATİF KUDSÎ (bk. Zeyniler)

ABDÜLMÜMİN, Rufai

Maksem Mh. TAM, 14b, VB, 54a, BK, I/32, IV/261, G, 218.

ABDÜRRAHİM

Umurbey Mh. TAM, 18b, VB, 56a, BK, I/95, 160, IV/261.

ABDURRAHMAN (bk. Üçkozlar)

AÇIKBAŞ (Açıkbaş Mahmut Efendi)

AÇIKBAŞ MAHMUT EFENDİ, Nakşibendiye

Darphane Mh. BS; 295/43, TAM, 20a, RM, 14b, BK, I/25, III/191, IV/261,
G, 154, BR, 57.

AGAH EFENDİ

BR, 56

AHİ ALİ

Kayganoğlu Mh. BS, 158/49, BK, I/133

AHİ ALİ b. ŞEREFUDDİN

Tahtakale Mh. BK, IV/261

AHİ HASAN

Tefsirci Mh. BS, 317/26, BK, I/98, II/198, IV/261.

AHİ HOCA

BS, 24/5, BK, IV/261.

AHİ KİRDEÇİ

BS, 8/3, 22, BK, III/115, IV/261.

AHİ MAHMUT

BS, 134/78, TAM, 21a, BK, IV/261.

AHİ ŞEMSÜDDİN

Alacamescit Mh. BS, 261/115, BK, II/166

AHMET BABA, Nakşibendiye, Pazartesi

Karaşeyh Mh. BK, I/222, II/161, III/358, IV/215, 261, BR, 56, YŞ, 187.

AHMET GAZZÎ, Halvetiye, Pazartesi

Fışkırık Mh. TAM, 24b, RM, 6a, GS, 103b, BK, I/84, 161, IV/261, BR, 56,
YŞ, 187

AHMET İLAHÎ (bk. İlâhi)

AHMET PAŞAY—I FENARÎ

Fenarî Mh. BS, 301/134, VB, 54a, BK, I/77, 112, 140, II/348, III/273, 402,
403, IV/202, YŞ, 75

AKBIYIK

Akbiyık Mh. BS, 26/52, TAM, 11b, VB, 15a, BK, I/106, IV/261, EÇS, II/18,
G, 221, YŞ, 220.

ALACAHIRKA

Alacahırka Mh. TAM, 8b, G, 214, BK, I/123

ALAUDDİN

Kükürtlü Mh. BS, 12/239, 23/308, BK, I/117.

ALAUDDİN BEY

Hisar Mh. VB, 51b, BK, IV/261

ALİ MESTÎ

Acemreis Mh. YB, 51b. BK, IV/261

ALİ MİR

BK, IV/261

ALİ RIZA ATİNALI, Halvetiye, Pazar

Veli Şemsettin Mh. BK, I/160, 249, II/213, IV/261, 299, BR, 65, YŞ, 197.

ARABÎZADE

BK, III/310

ASIL (?) PAŞA HATUN

BS, III/166, BK, IV/261.

AŞIKAN

TAM, 9a

AŞUR EFENDİ (bk. Özbekler)

AŞİR EFENDİ

Setbaşı Mh. BVVD, 22655, BK, I/42, IV, 261

BABA BEHLUL

Çavuşköyü, BS, 73/678, BK, I/215

BABA EFENDİ (bk. Ahmet Baba)

BABA YUSUF

İnegöl, YŞ, 112.

BABA ZAKİR, Sadiye, Sah.

Babazakir Mh. TAM, 10a, VB, 28a, BK, I/28, IV, 110, 262, BR, 57, YŞ, 224

BAHRÎ DEDE Halvetiye

Muradiye Mh. TAM, 15b, VB, 26a, GS, 115b, 177b. BK, I/25, 85, 89, 220,
II/301, IV/261, 265 YŞ, 233

BAŞCI İBRAHİM Nakşibendiye

Başçı İbrahim Mh. GS, 108b, 124b, BK, 1/10, 121, II/339, IV/87, 115, 205,
265, YŞ, 227.

BEYAZİD BABA

BS, 175/26, BK, IV/261.

BEDEVİ

EÇS, II/18

BEDRUDDİN PARS BEY (bk. Pars Bey)

BEHLUL DEDE

Yıldırım Mh. BK, I/253, IV/261.

BEŞİKCİLER Halvetiye

BK, III/266

BUHARA (bk. Özbekler)

BÜDELA BEY Rufat, Cuma

Kocanaib Mh. BVVD, 14300, TAM, 16a, RM, 16b, VB, 72b, GS, 99b. BK, I/81, 76, 292, II/267304, IV/261

CİZYEDARZADE, Nakşibendiye

Kavaklı Mh. TAM, 27b, GS, 126b, BK, I/324, III/141, 193, 373, IV/84, 85, 262, YŞ, 247

ÇARŞAMBA, Halvetiye, Çarşamba

Ali Paşa Mh. TAM, 21b, VB, 83b, GS, 11b, 114b, 124a. BK, I/33, 161, 192, 193, 333, II/9, 130, III/66, 406, IV/77, 100, 231, 262

ÇARŞAMBA YAKUP EFENDİ

Setbaşı Mh. BK, IV/262

ÇATALFIRIN (bk. Numariye)

ÇIRAKLI DEDE (bk. Behlul Dede)

DAVUT DEDE

TAM, 9b, VB, 39a, BK, IV/262

DAYE HATUN

BK, IV/262

DUSTURHAN

Pınarbaşı Mh. BK, IV/262

DEMİRTAŞGAZİ

Balıkpazarı Mh. BK, IV/262

DERVİŞ ALİ

Pınarbaşı Mh.

DONDURMA (bk. Sadf)

EBÛ İSHAK, Kazeruniye

Ebuishak Mh. VB, 87b. BK, IV/262, 405, EÇS, II/18, YŞ, 219

EBÛ ŞAHME

Duhterşefer Mh. BK, IV/262

EMİN EFENDİ (bk. Seyyid Baba)

EMİNİYE, Naksibendiye, Cuma

Veledhabib Mh. TAM 21a, RM, 22a, BK, I/54, 222, II/18, III/117, IV/262, 279, YŞ, 171

EMİR SULTAN, Nakşibendiye

Emirsultan Mh. RM, 14a, 19a, VB, 2a, 25a, 26b, 39b, 46b, 52b, 61b, 63b, 70a, 80a, GS, 107a, BK, I/37, 66, 93, 122, 138, 248, II/21, 24, 25, 28, 285, 291, 340, III/155, 156, 392, IV, 110, 292, 250, 262, EÇS, II/18, YŞ, 3

ENARÎ Halvetiye, Cuma

Narlı Mh. TAM, 22a, 28a, RM, 13a, 22b, GS, 127a, BK, I/223, 249, II/324, III/408, IV/262, G, 127, BR, 56, YŞ, 114

EŞREFZADE Kadiriye, Cuma

İncirli Mh. RM, 5b, 6a, 11a, 14b, 15b, 16a, 84b, BK, I/9, 16, 23, 25, 34, II/58, 59, 105, 175, 274, 324, III/156, 247, 445, IV/116, 118, 262, 412, BR, 57, YŞ, 47

EYÜP EFENDİ Kadiriye, Çarşamba

Umurbey Mh., VB, 16a, BK, I/34, 74, 199, 310, II/104, 154, III/111, 312, IV/227, 262, 343, YŞ, 82.

FETAVA EFENDİ

EÇS, II/18

GAR-I AŞIKAN Nakşibendiye, Cuma

Pınarbaşı Mh. TAM, 25a, BK, I/88, II/130, III/314, BR, 56

GARİPLER

Alacahırka Mh. BS, 10/50, 20/115, BK, II/130

GÜL BABA Halvetiye

Ebuşahme Mh. BK. IV/264

GÜLŞENİ

EÇS, II/18

GÜREŞÇİLER

BS, 332/14, BK, II/153, EÇS, II/18

HACI HALİFE (bk. Zeyniler)

HACI ŞEVKI (bk. Şabaniye)

HAMAM TEKKE Kadiriye, Pazar

Alipaşa Mh. TAM, 18b, 19a, VB, 19b, GS, 117a, BK, 1/74, 92, 318, II/58, 59,
161, 167, 177, 230, III/420, IV/85, 108, 262. YŞ, 268

HARACCIZADEİ

BR, 56

HASAN DEDE, Halvetiye

Mollaarap Mh. BS, 226/11, TAM, 13b, BK, II/206

HASAN EFENDİ, Nakşibendiye

İncirli Mh. TAM, 16b, RM, 10b, GS, 119a, BK, II/212, IV/106, 262, YŞ, 259

HATİCE HATUN

Bademli Köyü, BK, IV/262

HATİCE SULTAN

Kükürtlü Mh.

HAYRETTİN EFENDİ

Ahmetpaşa Mh. TAM, 17a, BK, IV/262

HEKİMZADE ALİ PAŞA (bk. Numaniye)

HIZIRLIK

Hızırlık Mh. Ayverdi, I/289

HİKMETİZADE (bk. İsmail Hakkı)

HİNDİLER

Pınarbaşı Mh. BK, II/246, III/39, BR, 57

HİSAR

BK, III/267

HÜDAVENDİGAR TABHANE

Çekirge Mh. Ayverdi, I/289

HÜSAMETTİN EFENDİ, Halvetiye

Temenye Mh. BS, 85/761, TAM, 18a, 26b, VB, 24a, GS, 121b, BK, I/5, 35,
95, II/260, 261, 302, 367, III/3, 358, 420, IV/262

HÜSEYİN PAŞA

Yıldırım Mh. BK, IV/262

İBRAHİM HAYDAR DEDE

Şible Mh. BK, II/304, YŞ, 213

İLAHÎ Nakşibendiye

Çekirge Mh. BS, 241/87, TAM, 12a, VB, 16a, 58a, 82b. BK, I/33, 36, II/317,
III/224, 240, 310, IV/262, 264

İLAHÎZADE (bk. İläht)

İLYAS PAŞA

İzник, BK, II/318

İNCİRLİ (bk. Eşrefzade)

İSMAİL HAKKI, Celvetiye, Cuma-Pazartesi

Tekyemescit Mh. TAM, 25b, GS, 116a, BK, I/221, II/244, 351, IV/85, 87,
262. YŞ, 126

İSMAİL RÛMÎ (bk. Hamam Tekke)

İSMAİLOĞLU HASAN

Küçük Kumla, BK, II/212

İZZUDDİN

Pınarbaşı Mh. Ayverdi, I/290

KALENDERHANE

Pınarbaşı Mh. BS, 48/32, 11/263, TAM, 21a, RM, 10a, BK, II/246, III/639,
IV/263. EÇS, II/18

KARABAŞ Kadiriye, Çarşamba

Daşcibrahim Mh. TAM, 21b, BK, IV/263, BR, 56

KARACAAHMET

Tayyib Hoca Mh. BS, 73/682, BK, I/39, 139, II/286, III/429, IV/263

KARAGÖZBEY

Ulubat, BS, 266/128, BK, III/55

KARA HÜSEYİN PAŞA (bk. Hüseyin Paşa)

KARAKADİ, Halvetiye, Perşembe

Karakedi Mh. BK, III/56, IV/201, 263, BR, 56

KARAMANLIOĞLU

Karamanhoğlu Mh. BK, IV/201

KARANFİLLİ

Üftade Mh. BK, I/12

KASAPLAR

Alişemsettin Mh. BVVD, 25047, BK, IV/263, BR, 56

KASIM SU BAŞI

Çobanbey Mh. TAM, 21b, VB, 22a, BK, I/12, 75, II/213, IV/77, 263

KAYGULU, Celvetiye

Hasanpaşa Mh. BVVD, 26482, BK, I/53, II/213, 274, III/73, IV/263

KAYGULUZADE, Celvetiye

Hasanpaşa Mh. BK, IV/264

KEDİ (bk. Karakâdt)

KİRDECI AHI (bk. Ahi Kirdeci)

KOCA (Hacı ?)

Hasan Paşa Mh. BS, 385/11, BK, IV/262

KUMLA, Kadiriye

Kumla, BK, II/262

LALA ŞAHİN PAŞA

Mustafakemalpaşa, Ayverdi, I/90

MECNUN DEDE

Tahtakale Mh. TAM, 9a, BK, III/207, IV/263

MEHMET

Enarlı Mh. BVVD, 25216, BK, IV, 263

MEHMET EMİN (bk. Seyyit Baba)

MEHMET SAFİYYUDDİN (bk. Uçkozlar)

MEVLEVİHANE, Mevleviye, Çarşamba, Cuma

Pınarbaşı Mh. BS, 231/8, RM, 12a, VB, 19b, 107b, BK, 1/73, 91, 373, III/
298, 332, 455, IV/104, 113, 114, 234, 263, 400, EÇS, II/18.

MİSRÎ Halvetiye

Şekerhoca Mh. RM, 10a, 12b, GS, 92b, 103a, 122a. BK, I/155, 336, III/542,
IV/227, 263

MİR-İ BÜDELA (bk. Büdelâ Bey)

MİSKİNLER

Kayabaşı Mh. BK, III/346, IV/263

MOLLA ARAP (bk. Hasan Dede)

MORALI (bk. Ali Rıza Atinalı)

MUHYİDDİN EFENDİ, Halvetiye

Ali Paşa Mh. BK, III/358

MURAD-ı SANÎ (bk. Bahrî Dede)

MÜNZEVÎ ABDULLAH (bk. Abdullah Münzevî)

NAKŞİBENDÎ (bk. Açıkbâş Mahmut Efendi)

NAKSİBENDÎ-İ CEDİD (bk. Cizyedarzâde)

NALBANTOĞLU

BK, IV/208.

NARLI (bk. Enarî)

NASIR (bk. Seyyit Nasır)

NASIR SEYYİT (bk. Seyyit Nasır)

NASŪHÎ, Halvetiye

Filiboz Mh. TAM, 21a, RM, 15b, VB, 75a, BK, IV/263

NİLÜFER HATUN

Ayverdi, I/104

NUMAN EFENDİ (bk. Numaniye)

NUMANİYE, Kadiriye, Sah

Veledisaray Mh. BK, 1/334, IV/263, BR, 57

ORHAN GAZİ

Ayverdi, I/95, M. Turgut, 81

ÖZBEKLER, Hâkşibendiye, Pazartesi, Cuma

Pınarbaşı Mh. BVVD, 25981, BS, 337/21, TAM, 9a, GS, 174b. BK, I/22, 41,
42, 88, 192, 293, 377, II/130, III/30, 66, 314, 416, IV/100, 109, 264. BR,
56, YŞ, 240

PARS BEY

Şehreküstü Mh. TAM, 17a, GS, 125b, BK, III/358, YS, 225

PAZARKÖY

Pazarköy, BK, I/24, 81

PİR EMİR

Piremir Mh. BVVD, 15328, 20398, TAM, 7b, BK, I/146, IV/263

PİRİ BEY

BVVD, 25027, BK, IV/263

POSTINPUŞ BABA

Yenişehir, Ayverdi, I/208

RAMAZAN BABA Nakşibendiye

Işıklar Mh. BS, 310/10, BVVD, 25852, TAM, 7b, 25b, RM, 12b, VB, 41b,
GS, 115b, BK, I/2, 85, 377, II/170, 299, III/73, 305, IV/93, 263

REYHAN (AHİ ?)

Alipaşa Mh. BS, 147/10, BK, IV/263

RUFÂİ

TAM-14b, EÇS, II/19

SADİ, Sadiye, Cuma

Yerkuyu Mh. RM, 11b, BK, III/418, IV/99, 110, 264, BR, 57, EÇS, II/18.

SAFİYYUDDİN (bk. Numaniye)

SELAMÎ ALİ EFENDİ, Celvetiye

Namazgâh Mh. RM, 11b, GS, 123a, BK, III/285, IV/263, BR, 57

SALI (bk. Numaniye)

SARI KADI

Karacabey, BK, IV/26

SELÇUK HATUN

Hisar, BS, 233/28, BK, IV/263

SEYYİT BABA, Halvetiye

Temenye Mh. BVVD, 17416, TAM, 10b, BK, II/18, III/306, YŞ, 246

SEYYİT BEHLUL

Davutdede Mh. BS, 85/761, TAM, 9b, VB, 28b

SEYYİT NASIR

Pınarbaşı Mh. BS, 232/30, 295/87, TAM, 10a, RM, 21a, VB, 42b, BK, IV/
265

SEYYİT USUL, Celvetiye, Perşembe

Gece Mh. BS, 59/147, TAM, 10b, RM, 21a, VB, 42b, BK, I/5, II/20, IV/264,
295

SİRRÎ (bk. İsmail Hakkı)

ŞABANİYE, Halvetiye, Cuma

Setbaşı Mh. BK, II/129, IV/48, 264. BR, 56

ŞARLIOĞLU (bk. Bahrî Dede)

ŞEHREKÜSTÜ

Şehreküstü Mh. BS, 1/63, BK, IV/224, 263

ŞEMSETTİN

Alacamescit Mh. BK, IV/225

ŞEMSİ BEY

Mollafenari Mh. BS, 69/92. BK, IV/263

ŞERİF BABA, Halvetiye
Temenye Mh. BK, IV/264
ŞEYH AHMETZADE, Halvetiye
Duhterseref Mh. BK, IV/264
ŞEYH AŞİR
Pınarbaşı Mh. BS, 337/21, BK, I/192
ŞEYH KİLİMAN
Deveciler Mh. EÇS, II/18
ŞEYH HASAN EFENDİ (bk. Hasan Efendi)
ŞEYH İLAHÎ (bk. İlahi)
ŞEYH İŞHAK
Yarhisar Gökçesu Köyü, BK, II/340
ŞEYHLER MEZRAASI
Geyve, Ayverdi, I/14
ŞEYH MEHMET (bk. Mehmet)
ŞEYH TACÜDDİN (bk. Zeyniler)
ŞEYH YAKUP
BK, III/274
TACÜDDİN (bk. Zeyniler)
TEMENYE (bk. Hüsamettin Efendi)
TİMURTAŞ BEY
BK, I/111
USUL (bk. Seyyit Usul)
ÜÇKOZLAR, Halvetiye, Pazartesi
Üçkozlar Mh. TAM, 13b, 21b, 25a. RM, 11b, 12b, 25b, GS, 97b. BK, I/5, 42,
193, II/299, III/66, 80, 296, IV/104, 107, 248, 280, YŞ, 100
ÜFTADE, Celvetiye, Cuma
Üftade Mh. TAM, 8a, RM, 14b, 19b, VB, 11a, GS, 117a, BK, I/92, 302, II/
161, 234, III/79, 195, 283, 315, 396, 407, IV/264, 281, YŞ, 27
VEYSEL KARANİ
Atıcılar Mh. BS, 3/415, 4/415, 95/206, 12/229, 10/181, TAM, 21b. BVVD,
21001, BK, IV/264
YAKUP BEY
Karaatmaca Köyü, BVVD, 25041, BK, IV/264
YAKUP EFENDİ
Karaağaç Mh. BVVD, 3392, BK, III/294, IV/264
YAKUP EFENDİ (bk. Çarşamba)
YEGAN PAŞA
Yenişehir
YOĞURTLU BABA (bk. İläht)
YOĞURTLU BABA
Gökpınar, BK, IV/388
YUNUS EMRE, Sadiye
Karamazak Mh. TAM, 21b, BK, IV/264
ZENCİRİ ALİ EFENDİ
TAM, 8b, BK, IV/228

ZEYİNLER, Kadiriye, Cuma

Zeyniler Mh. BS, 95/62, 3/97, 11/132. 16/109, 10/154, 5/296, TAM, 7b, 11a, RM, 6a, 21a, RZ, 78a-83a, VB, 29b31a, 46a, 47b, 49a, 53b, 54a, 57b, 70b, 71b, GS, 94a, 113a, 117a, BK, I/5, 21, 159, II/228, III/112, 288, 383, 386, IV/263, 264.

KISALTMALAR VE KAYNAKLAR

Ayverdi, Ekrem Hakkı Ayverdi, Osmanlı Mimarisi, I-IV, İst. 1972.

BK Bursa Kütüğü, BEEK, Genel Kit. Nu. 4519-4522.

BR Bursa Sergisi Rehberi, Hacıbeyzade Ahmet Muhtar, İst. 1339.

BS Bursa Şeriye Sicilleri.

BÜ Bursa Üzerine, İst. Ü. Ktp. TY, Nu. 9629.

BVVD Başvekâlet Arşivi Vakıf Dosyaları.

EÇS Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İst. 1914.

GS Gülzar-ı Suleha, Eşrefzade Ahmet Ziyauddin, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1018.

M. Turgut, Bursa İznik Tarihi, Bursa 1937.

RM Ravzatu'l-Muflihun, Gazzizade Abdüllatif Efendi, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1041.

RZ Rical-i Zeyniye, BEEK, Genel Kit. Nu. 854.

TAM Teracim-i Ahval-i Meşayih, BEEK, Genel Kit. Nu. 2162.

VB Vefeyat-ı Baldırzade, BEEK, Orhan Kit. Nu. 1018.

YŞ Yadigâr-ı Şemşi, Mehmet Şemsettin Efendi, Bursa 1332.